

D 11

1 Inledning

Auktoriserade revisorn A-son, som är verksam vid det registrerade revisionsbolaget X Revision AB (X Revision), har varit föremål för Revisorsnämndens (RN) periodiskt återkommande kvalitetskontroll, dnr 2010-1111. Kvalitetskontrollen har avsett revisionen av räkenskapsåret 2009 i ett aktiebolag, här kallat M-bolaget, som är noterat vid Nasdaq OMX Stockholm, samt den koncern i vilket M-bolaget ingår och är moderbolag. X Revision innehade revisionsuppdraget och A-son var huvudansvarig revisor. M-bolaget förvärvade år 2007 ett annat aktiebolag, här benämnt T-bolaget. Med anledning av vad som framkommit i kvalitetskontrollärendet har RN öppnat detta disciplinärende.

RN har tagit del av A-sons revisionsdokumentation avseende M-bolaget och koncernen det aktuella räkenskapsåret. A-son har varit huvudansvarig revisor sedan år 2003. Han avgav den 15 april 2010 en revisionsberättelse som inte avviker från standardutformningen.

M-bolagets och T-bolagets verksamheter består i uthyrning av IT-konsulter och är inriktade på vissa branscher, främst bank-, finans- och transportbranscherna. Enligt M-bolagets årsredovisning för år 2009 är bolagets verkställande direktör huvudägare med 57,3 procent av rösterna och 21,3 procent av kapitalet i bolaget. Av den tryckta årsredovisningen framgår vidare att koncernen under året hade ca 40 anställda och ca 10 underkonsulter samt att antalet medarbetare hade minskat under året på grund av kapacitetsanpassning och på grund av frivilliga uppsägningar. Enligt årsredovisningen var 30 procent av kunderna nya.

Koncernen gjorde förluster under åren 2007 och 2008. Trots att omsättningen minskade vändes underskottet till vinst under år 2009 genom att koncernen återförde nedskrivningar och genom uppsägningar av personal.

Koncernens omsättning och rörelseresultat har de senaste fem åren varit (belopp i mnkr):

	Omsättning	Rörelseresultat
2005	42	2,6
2006	36	1,4
2007	37	-0,1
2008	51	-1,6
2009	41	1,1

Nedan används uttrycket "revisionsteamet" som ett samlande begrepp för såväl A-son som de övriga personer inom X Revision som har arbetat med revisionsuppdraget det aktuella räkenskapsåret.

2 Revisionsdokumentation

Vid genomgång av A-sons revisionsdokumentation har RN konstaterat följande.

I dokumentationen saknas i vissa fall information som visar om granskningar har utförts och i så fall när. Dessutom saknas det i flera fall slutsatser och anteckningar om på vilka grunder poster har accepterats. Beträffande ett flertal poster finns det i dokumentationen olika slag av

markeringar, exempelvis bockar, ringar, vinklar m.m. men det finns, förutom beträffande vissa bockar, inga anteckningar om vad de olika slagen av markeringar innebär. Som exempel kan nämnas en pärm som enligt A-son avser revisionsteamets löpande granskning. I pärmen finns ett stort antal dokument över M-bolagets avstämningar, försedda med bockar. Det framgår inte vad bockarna innebär i dessa fall, när dessa har gjorts eller vilka slutsatser som har dragits.

Av A-sons dokumentation för år 2009 kan inte heller utläsas om någon granskning har gjorts av händelser efter räkenskapsårets utgång. Det finns inte heller någon anteckning om att dokumentation i denna fråga skulle finnas i andra pärmar än de som RN har haft tillgång till. A-son har i efterhand till RN sänt in dokumentation i denna fråga, hämtad från årsakten för år 2010. I denna har antecknats: "Fortsatt drift ok". I denna dokumentation finns inte i övrigt några anteckningar eller bedömningar av om något hade framkommit som borde beaktas vad gällde år 2009.

A-son har anfört följande.

Det stöd som dokumentationen innebär är primärt till för den valde revisorns ställningstaganden och efter många år i yrket känns det egna behovet av dokumentation inte nödvändigt i alla lägen. Dokumentationskraven kan medföra att själva revisionen blir underordnad dokumentationen.

Vad gäller olika slag av markeringar finns vedertagna principer inom branschen vad gäller innebörden av dessa. Vad avser den löpande granskningen framgår av ett granskningsprogram innebörden av granskningen och att han själv utförde denna.

Vad beträffar händelser efter räkenskapsårets utgång skedde uppföljning i samband med granskningen av bolagets rapport för första kvartalet 2010. Detta material finns i dokumentationen för år 2010.

RN gör följande bedömning.

En godkänd eller auktoriserad revisor ska enligt god revisionssed dokumentera dels sådana förhållanden som har betydelse för att ge bevis till stöd för uttalandena i revisionsberättelsen, dels sådana förhållanden som utgör bevis för att revisionen har planerats och utförts enligt god revisionssed. Bestämmelser om dokumentation finns i 24 § revisorslagen (2001:883) och 2, 3 och 5 §§ RN:s föreskrifter om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet (RNFS 2001:2). Dokumentationen ska vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Av dokumentationen ska bl.a. framgå hur granskningen har planerats, vilken granskning som har genomförts, vilka iakttagelser som har gjorts och vilka slutsatser som har dragits. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt bedöms som allvarlig, eftersom den försvårar en analys och en tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

Som framgått ovan har A-son beträffande den löpande granskningen hänvisat till ett granskningsprogram. RN konstaterar att detta dokument är en odaterad checklista, Checklistan, som ryms på en sida, är rubricerad Granskningsprogram och försedd med signaturen UJ. RN kan inte utifrån A-sons signatur efter punkter på en kortfattad checklista bedöma vilken granskning som har genomförts eller vilka slutsatser som har dragits.

Av A-sons dokumentation för år 2009 kan inte utläsas att han har utfört någon granskning av händelser på det nya året. Som framgått ovan har A-son hänvisat till en pärm för år 2010. RN noterar att det i dokumentationen för år 2009 inte finns någon hänvisning till dokumentationen för år 2010. Enligt RN:s mening ska granskningar avseende ett visst räkenskapsår framgå av dokumentationen för det året.

Sammanfattningsvis finner RN att A-sons revisionsdokumentation inte till alla delar uppfyller gällande dokumentationskrav. Han har därmed åsidosatt god revisionssed.

Den omständigheten att en revisor inte dokumenterar sina granskningsåtgärder enligt gällande föreskrifter innebär i och för sig inte att granskningsåtgärderna har varit otillräckliga. I ett sådant fall får dock en stor del av tillsynsmyndighetens bevisbörda anses övergå på revisorn. Det innebär att revisorn måste kunna redogöra för sin granskning på ett sådant sätt att det vid en helhetsbedömning framstår som sannolikt att de påstådda åtgärderna har utförts och att de har haft sådan inriktning och omfattning att de har kunnat tjäna som underlag för välgrundade slutsatser. Vid denna bedömning bör bl.a. beaktas hur detaljerade uppgifter revisorn har lämnat till RN om sina granskningsinsatser. RN kommer nedan att redogöra för de särskilda iakttagelser som har gjorts vid granskningen av det här aktuella revisionsuppdraget samt för bedömningen av A-sons revisionsarbete.

3 Granskning av värderingen av goodwill

3.1 RN:s iakttagelser

Vid en genomgång av A-sons revisionsdokumentation har RN gjort följande iakttagelser i fråga om hans granskning av värderingen av goodwill.

M-bolagets eget kapital uppgick per balansdagen den 31 december 2009 till 22,4 mnkr och var därmed ungefär lika stort som koncernens eget kapital, 22,6 mnkr. Vid samma tidpunkt uppgick koncernens redovisade balansomslutning till 35,6 mnkr. I detta värde ingick immateriella tillgångar med 16,6 mnkr vilket motsvarade nästan halva balansomslutningen. De immateriella tillgångarna var fördelade på goodwill om 15,8 mnkr och förvärvat varumärke om 800 tkr. Posten goodwill var hänförlig till bolagets förvärv av T-bolaget, som hade gjorts under år 2007. Med hänsyn till varumärkets relativt låga bokförda värde bortses i det följande från den posten.

Vad gäller goodwillposten framgår av A-sons revisionsdokumentation att M-bolaget hade anlitat en annan revisionsbyrå för att göra en beräkning av värdet. A-sons revisionsdokumentation innehåller endast, såvitt nu är i fråga, en kopia av den andra revisionsbyråns beräkning samt en kopia av en rapport som A-son i februari 2010 hade avgett till M-bolagets styrelse. A-sons rapport återges i avsnitt 3.2 nedan.

Av rapporten från den andra revisionsbyrån framgår att den uppkomna goodwillposten hänförs till M-bolagets förvärv av T-bolaget och att beräkningarna i rapporten hade gjorts med utgångspunkt från T-bolagets ställning och resultat. Beräkningarna har byggts på rörelseresultatet som sedan justerats med de gjorda avskrivningarna om 100 tkr som har lagts tillbaka. Prognosen för detta resultatmått för de kommande fem åren har därefter använts vid beräkningen. Det värde som ligger till grund för beräkningarna är för år 2010 ett resultat på 1,3 mnkr efter skatt (att jämföra med 2009 års resultat på 800 tkr efter schablonskatt på 26,3 procent). Resultatet förutsätts sedan utvecklas i serien 1,5 mnkr, 1,7 mnkr, 1,9 mnkr och 2,2 mnkr fram till och med år 2014. Sammanställningen ger ett resultat som visar att nuvärdet för de första fem åren uppgår till 6,5 mnkr och för den efterföljande perioden till 14,5 mnkr, dvs. sammanlagt 21,0 mnkr.

A-son har i sin rapport till styrelsen gjort en känslighetsanalys av den valda diskonteringsräntan. Vidare har han noterat att 2009 års resultat stämde med T-bolagets prognoser gjorda åren 2007 och 2008 och att tillförlitligheten i T-bolagets prognoser därför skulle vara tillräcklig. Däremot finns inte något i A-sons dokumentation som tyder på att han hade övervägt frågan om rätt kassagenererande enhet vid beräkningen av nyttjandevärdet.¹ Det finns inte heller något som

¹ Enligt IAS 36 p 6 definieras kassagenererande enhet som ”den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar”.

visar att han hade övervägt frågor som föranleddes av information i årsredovisningen för år 2009, som t.ex. det faktum att omsättningen inte hade nått upp till prognosticerad nivå. Detsamma gäller frågorna om vilka som var nyckelpersoner i koncernen och om möjligheterna att anställa kompetent personal för att ersätta personer som hade slutat.

I en not i årsredovisningen sägs: ”I goodwillvärdet ingår värdet av synergieffekter som förväntas uppstå inom försäljning, marknadsföring, rekrytering och administration.” I ett protokoll från ett styrelsemöte i februari 2010 finns bl.a. följande rubrik: ”Plan för [T-bolaget] och därmed koncernens goodwillpost.” Under denna rubrik uttalas följande: ”VD, ekonomichef och revisor gick igenom den nedskrivningsprövning av goodwill som finns per 2009-12-31 och pekade på de svagheter och den känslighet som finns i den. Efter en hel del diskussioner så beslutade styrelsen att [T-bolaget] ska leva vidare och vid behov nyanställa för att försvara goodwillposten i koncernen.”

Vidare har RN tagit del av M-bolagets kvartalsrapport avseende första kvartalet 2010, daterad den 4 maj 2010. A-son har uppgett att rapporten färdigställdes andra veckan i april 2010 och att han hade tillgång till denna innan han avgav sin revisionsberättelse för år 2009. Av rapporten framgår bl.a. följande.

Koncernens nettoomsättning hade minskat kraftigt under första kvartalet 2010 jämfört med motsvarande period föregående år, från 12,6 mnkr till 8,0 mnkr. Rörelseresultatet hade under motsvarande period ändrats från en vinst om 523 tkr till en förlust om 658 tkr. Koncernens resultat efter skatt hade ändrats från en vinst om 372 tkr till en förlust om 642 tkr. Kassaflödet från den löpande verksamheten hade ändrats från minus 733 tkr till minus 1,4 mnkr. M-bolagets nettoomsättning hade jämfört med första kvartalet 2009 minskat från 6,0 mnkr till 4,3 mnkr medan rörelseresultatet hade minskat från en vinst om 51 tkr till en förlust om 257 tkr. Slutligen hade resultatet efter finansiella poster och skatt ändrats från en vinst om 45 tkr till en förlust om 260 tkr.

RN konstaterar att det utifrån redovisade belopp avseende omsättning och resultat för koncernen och M-bolaget är möjligt att utläsa att omsättningen hade minskat kraftigt även för T-bolaget och att även dess resultat var negativt första kvartalet 2010. Av A-sons dokumentation kan inte utläsas om han hade reflekterat över huruvida den negativa utvecklingen för T-bolaget gav anledning att ompröva antagandena om framtida vinstutveckling och därmed det i koncernen redovisade värdet av immateriella anläggningstillgångar.

3.2 A-sons svar

A-son har i sina svar till RN i stor utsträckning hänvisat till rapporten som han hade avgett till M-bolagets styrelse i februari 2010. Med hänsyn härtill återges i stort sett hela rapporten nedan och därefter redovisas A-sons svar till RN.

I sammanfattningen av rapporten anges bl. a. följande.

- Revisorerna har inga kvarstående noteringar om väsentliga periodiseringsfel.
- Revisorerna har inga kvarstående noteringar om klassificeringsfel.
- Ren revisionsberättelse kommer att avges.²

I inledningen av avsnittet Resultaträkning sägs följande.

”Bolaget har under räkenskapsåret vänt föregående års underskott till vinst, främst på grund av återförda nedskrivningar i kortfristiga finansiella placeringar och har per

² Beträffande uppgiften om ren revisionsberättelse, se RN:s bedömning i avsnitt 5 nedan.

balansdagen fortfarande en god soliditet och likviditet. Den stora goodwillposten tynger koncernens balansräkning och risken för nedskrivningsbehov bedöms fortfarande sannolik mot bakgrund av rådande konjunkturläge. Vid denna rapportens avgivande har någon nedskrivning ännu inte gjorts.”

I ett annat avsnitt i rapporten, rubricerat Nedskrivningsprövning avseende T-bolaget, anges bl.a. följande.

”Enligt utförd nedskrivningsprövning finns fortfarande ett nyttjandevärde på 21,0 mnkr mot enhetens tillgångar på 20,8 mnkr. Nyttjandevärdet bygger på en framtida prognos för de kommande fem åren. Den prognos som lades i boksluten 2007-12-31 respektive 2008-12-31 kan nu följas upp mot faktiskt utfall. Därvid framkommer att de prognosticerade omsättningsnivåerna inte har kunnat uppnås men de uppnådda resultaten står väl i överensstämmelse med prognosen varför tillförlitligheten i de framlagda prognossiffrorna bedöms vara tillfredsställande. Nyttjandevärdet är emellertid i hög grad beroende av vilka antaganden som görs om den vägda kapitalkostnaden vilken styr det framtagna nyttjandevärdet. En känslighetsanalys ger följande resultat under antagande om att kapitalkraven skärps enligt nedan:

Faktor	Använd	+	Effekt	Nedskrivningsbehov
Marknadens riskpremie	5,40 %	1 %	1,5 mnkr	- 1,5 mnkr
Betavärde ³	0,88	10 %	0,9 mnkr	- 0,7 mnkr
Riskfri ränta	3,36 %	1 %	1,2 mnkr	- 1,5 mnkr
Småbolagspremie	3,90 %	1 %	1,7 mnkr	- 1,5 mnkr

Underlag för att bedöma marknadens riskpremie och småbolagspremie har jag inte haft tillgång till.

Betavärdet anger hur mycket en aktie rör sig i förhållande till börsen som helhet. En aktie med ett betavärde på 1 rör sig i samma takt som börsen, såväl i upp- som nedgång. Kalkylen baseras på ett genomsnitt av betavärden för ett antal av [M-bolagets] konkurrenter.

Den riskfria räntan ska inte vara lägre än räntan på en 10-årig statsobligation. Den räntan var den 31 december 2009 3,30 % medan [M-bolaget] använt sig av 3,36 %, sålunda en ökning av avkastningskravet.

Sammantaget kan man konstatera att marginalen mellan nyttjandevärde och tillgångsvärde är mycket knapp samtidigt som små ökningar av avkastningskravet resulterar i nedskrivningsbehov.”

³ RN:s kommentar: Betavärdet anger hur volatil (rörlig) en aktie är i förhållande till ett index. Ett betavärde på 1 innebär att aktiens värde förändras i samma riktning och med lika många procentenheter som förändringar hos det index aktien jämförs med.

A-son har anfört följande till RN.

Beträffande överväganden om värdet av goodwillposten hänvisar han till rapporten från den andra revisionsbyrån, vilken visar att simuleringar hade gjorts. M-bolaget hade utarbetat prognoser för den kommande femårsperioden vilka hade överlämnats till den andra revisionsbyrån för bearbetning i en standardmodell för nedskrivningsprövning, med antaganden om omsättning, resultat och tillväxt. Han hänvisar även till sin egen rapport till M-bolagets styrelse, där han hade belyst effekterna av ändrade antaganden. Med hänsyn till de analyser som han hade gjort i sin rapport hade han rekommenderat att det redovisade goodwillvärdet skulle skrivas ned. Styrelsen vidhöll dock de prognoser som legat till grund för den gjorda nedskrivningsprövningen. Varken han själv eller någon annan i XRevisions revisionsteam har haft direkt kontakt med den revisionsbyrå som på M-bolagets uppdrag hade beräknat värdet av goodwill.

Som framgår av IAS 36 p 6 är definitionen på kassagenererande enhet den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som – i allt väsentligt – är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Dotterbolaget, T-bolaget, är en egen juridisk person och driver sin verksamhet skild från M-bolaget. T-bolagets kunder är fortfarande i huvudsak de som fanns vid förvärvet år 2007. All goodwill är hänförlig till förvärvet av T-bolaget. T-bolaget har ett fåtal underkonsulter till hjälp i sin verksamhet. Dessa är kontrakterade i M-bolaget. Oavsett vilken konsult som utför arbetet så hamnar intäkterna hos det bolag som har kunden. Mot bakgrund härav är det svårt att påstå att T-bolaget inte utgör en egen kassagenererande enhet. Om han inte hade ansett att T-bolaget var en egen kassagenererande enhet, hade inte någon separat nedskrivningsprövning behövt göras avseende T-bolaget. Någon särskild dokumentation över denna självklarhet ansåg han inte behövas. Företagsförvärv görs oftast för att uppnå snabbare tillväxt eller för att ”slå ut” fasta kostnader på större enheter. Synergieffekt är den mest vanliga sammanfattningen av dessa två faktorer. Det är svårt att förstå att uppfattningen om synergieffekter skulle utgöra något hinder för uppdelning på kassagenererande enheter.

Av IAS 36 p 36 framgår att kassaflöden bortom femårsperioden ska baseras på oförändrad eller avtagande tillväxt. I modellen har antagits en evig tillväxt om två procent. Detta antagande står inte i strid med ”rekommendationen” och det finns inga indikationer på något förhållande som skulle ändra antagandet. En tillväxt om två procent per år synes inte vara i överkant vid jämförelse med andra börsnoterade bolag i samma bransch. Av de sju bolag som den andra revisionsbyrån hade använt vid beräkning av betavärdet hade fyra bolag använt tre procent, två bolag två procent och ett bolag två, sju respektive tio procent för de olika segment som ingick i det bolagets beräkning. Att de finansiella effekterna blir stora är en effekt av modellen som är en standardmodell och som används av de flesta bolag på börsen.

Hans uttalande om att tillförlitligheten i de framlagda prognossiffrorna bedöms vara tillfredsställande avser T-bolaget, inte koncernen, eftersom det är T-bolagets resultat och kassaflöden som ligger till grund för nedskrivningsprövningen. Sedan starten år 1999 har T-bolaget förutom integrationsåret 2008 aldrig redovisat någon förlust. Tillväxten har i genomsnitt uppgått till 31 procent per år. Mot bakgrund av att nyckelpersonal och kunder i allt väsentligt fortfarande finns kvar hade styrelsen inte anledning anta att verksamheten inte skulle bli lönsam. Både år 2008 och år 2009 var svåra i hela IT-konsultbranschen, men de samlade konjunkturbedömningarna under år 2010 visade på en uppåtgående konjunktur.

Finanskrisen och den efterföljande försiktigheten i näringslivet är en förklaring till neddragningen av antalet underkonsulter från elva år 2008 till åtta år 2009. Den aktuella frågan var i stället T-bolagets strukturkapital, som han bedömde var intakt sedan förvärvet år 2007.

T-bolagets resultat efter skatt uppgick år 2006/07 till 3,1 mnkr, för det förkortade räkenskapsåret 2007 (8 månader) till 1,6 mnkr och för år 2009 till 800 tkr. Han hade känslighetsanalyserat förändringar i marknadens riskpremie, betavärdet, den riskfria räntan och

småbolagspremien. Den enda parameter som han inte ändrade var diskonteringsräntan. Resultatet år 2009 var en effekt av den svaga konjunkturen. Från och med år 2013 kommer T-bolaget inte att belastas med skatt eftersom koncernbidragsrätt då inträder varvid M-bolagets stora underskott kan användas för kvittning. Ett resultat efter skatt från 800 tkr upp till 2,2 mnkr är därför långt ifrån orealistiskt. Han har i efterhand noterat att skatt hade beräknats i kalkylen även för år 2013 och framåt. Detta antagande är fel eftersom överskott hos T-bolaget kommer att bli skattefria på grund av koncernbidragsrätten. Överskott hos T-bolaget kan överföras till M-bolaget där underskottsavdrag om 30 mnkr kan utnyttjas. Någon skattebelastning kommer därför inte att belasta T-bolaget inom överskådlig tid. Återvinningsvärdet ökar därmed till 26,8 mnkr vilket överstiger värdet på tillgången med 6 mnkr. Skrivningen i årsredovisningen är relevant, dvs. rimliga förändringar i parametrarna gör att det inte uppstår något nedskrivningsbehov.

Vad beträffar utfallet för det första kvartalet 2010 gäller att kvartal två och fyra brukar vara de bästa. Någon slutsats om T-bolagets resultat kan inte dras efter ett kvartal.

RN noterar att A-son inte har kommenterat det faktum att utfallet första kvartalet 2010 var betydligt sämre än motsvarande kvartal 2009 trots att han har hävdat att resultatet år 2009 var en effekt av den svaga konjunkturen

3.3 RN:s bedömning

RN gör följande bedömning.

Som framgått ovan hade goodwill redovisats med 15,8 mnkr vilket motsvarar ca 44 procent av koncernens balansomslutning, som var 35,6 mnkr. Goodwill var därmed en väsentlig post att granska, med stor betydelse för redovisat resultat och ställning.

RN har ovan konstaterat att A-sons revisionsdokumentation avseende goodwillposten endast består av en kopia av den andra revisionsbyråns beräkningar samt en kopia av hans egen rapport till styrelsen. Analysen i hans rapport förefaller ha begränsats till en känslighetsanalys av den valda diskonteringsräntan. Vad gäller den prognosticerade framtida vinstutvecklingen finns endast en notering om att 2009 års resultat stämde med T-bolagets prognoser gjorda åren 2007 och 2008 och att tillförlitligheten i T-bolagets prognoser därför skulle vara tillräcklig. Vid en genomgång av dokumentationen kan det också konstateras att det saknas noteringar om andra viktiga frågor som har att göra med bolagets verksamhet så som den framgår av årsredovisningen och som skulle ha övervägts av A-son för att han skulle kunna bedöma goodwillposten.

En goodwillpost består av immateriella tillgångar som inte redovisas separat och som har uppkommit genom förvärv av ett annat företag. En värdering av en goodwillpost bygger oftast på att man beräknar ett nyttjandevärde för det i respektive kassagenererande enhet sysselsatta kapitalet och jämför detta med det redovisade värdet för detta sysselsatta kapital (varav en komponent är goodwill). Nyttjandevärdet ska beräknas genom att man med hjälp av en *diskonteringsränta* nuvärdesberäknar de *uppskattade framtida in- och utbetalningar* som den *kassagenererande enheten* ger upphov till.

Den *diskonteringsränta* som i det aktuella fallet har använts vid beräkningen av nyttjandevärdet, och som A-son har godtagit, förefaller enligt RN:s mening rimlig.

Ett första steg vid genomförandet av en nyttjandevärdesberäkning är att bestämma en relevant måtenhet. Det sagda innebär att revisorn i samband med granskningen av värderingen av en goodwillpost måste ta ställning till vilken *kassagenererande enhet* som en tillgång tillhör. Bestämmelser om kassagenererande enhet finns i IAS 36 p. 66 ff. A-son har i sina svar till RN hävdat både att inköpet av T-bolaget gav synergieffekter och att T-bolaget måste ses som en enhet som inte var integrerad. RN finner att ovan återgivna (se sid. 5) uttalanden i årsredovisning och styrelseprotokoll skulle ha föranlett A-son att mera noggrant utreda om T-bolaget var en egen kassagenererande enhet. Som har anförts ovan finns det inget stöd i revisionsdokumen-

tationen för att A-son vid sin revision hade övervägt frågan om kassagenererande enhet. Han har inte heller genom sina yttranden i ärendet gjort sannolikt att han i samband med sin revision hade gjort några sådana överväganden.

Vid en nyttjandevärdesberäkning måste det också göras antaganden om den framtida vinstutvecklingen, dvs. *framtida in- och utbetalningar*. M-bolagets prognoser har baserats på ett förhållandevis optimistiskt antagande om en framtida tillväxt som innebär att resultatet i T-bolaget skulle öka med 275 procent på fem år och att denna nya nivå sedan skulle vara uthållig och fortsätta att öka med två procent per år. Prognoserna avseende T-bolaget för de kommande fem åren, på vilka återvinningsvärdet för goodwill baseras, är optimistiska (från 800 tkr efter skatt år 2009 till 2,2 mnkr år 2014) och det evighetsvärde som den av M-bolaget anlitate revisionsbyråns modell räknat fram bygger på det senaste av de fem åren, som hade den mest optimistiska prognosen. Nuvärdet av betalningsöverskotten enligt prognosen är 6,5 mnkr för de närmaste fem åren och 14,5 mnkr för efterföljande år, dvs. totalt 21,0 mnkr. A-son har jämfört detta värde med det sysselsatta kapitalet (inklusive immateriella tillgångar) på 20,8 mnkr.

Med hänsyn till de optimistiska antagandena anser RN att A-son närmare skulle ha ifrågasatt prognosernas tillförlitlighet. Därvid skulle han ha skaffat sig en förståelse av vad det förvärvade företagets intjäningsförmåga bygger på. Det kan vara unik kunskap, kompetent personal, arbetssätt, rutiner, skicklig ledning, allmän marknadsposition m.m. A-son har inte dokumenterat några sådana bedömningar.

A-sons har i yttrande till RN gjort uttalanden av innebörd att skattesituationen innebar att goodwillposten kunde accepteras. I den delen noterar RN följande. I förvaltningsberättelsen anges att M-bolaget av försiktighetsskäl inte hade aktiverat skatt hänförlig till bolagets underskottsavdrag. A-son har i ett första yttrande till RN motiverat detta med att han inte hade sett någon budget som visade stora resultatförbättringar för M-bolaget och att det är i M-bolaget som förlustavdragen finns. Han har tillagt att på grund av koncernbidragsspärren kan inget koncernbidrag lämnas mellan M-bolaget och T-bolaget förrän vid taxeringen år 2014. I ett andra yttrande till RN har A-son dock anført att återvinningsvärdet för goodwill skulle öka på grund av denna "skattefrihet" för T-bolaget, vilket skulle innebära att resultaten inte belastas med skatt och att nyttjandevärdet därigenom skulle öka. Upplysningen i årsredovisningen om att förändringar inte skulle ha så stor effekt, skulle därför vara korrekt. RN anser dock att en skattefrihet på grund av möjligheten att kvitta framtida vinster mot tidigare förluster inte kan läggas till grund för en evighetskalkyl eftersom förlustavdragen är ändliga. Vidare noterar RN att A-son, trots att han numera anser att skatteavdraget hade ett värde, tidigare har godtagit att M-bolaget inte aktiverade detta med hänvisning till försiktighetsprincipen. A-sons uttalanden kan tolkas som att han nu anser att den uppskjutna skattefordran på grund av förlustavdrag ändå har ett värde, men då detta värde inte har redovisats kan det i stället användas till att dolt kvitta mot en eventuell brist i goodwillvärdet. En sådan kvittning är emellertid inte tillåten.⁴ Om det är sannolikt att förlustavdragen kan räknas av mot framtida vinster, ska de omedelbart redovisas som en tillgång med en intäkt på raden för skatter i resultaträkningen. En eventuellt behövlig goodwillnedskrivning ska redovisas i resultatet före skatt. RN anser alltså att värdet på goodwill i detta fall inte påverkas av bolagets skattesituation vilket innebär att A-sons argument om att återvinningsvärdet skulle öka på grund av outnyttjade förlustavdrag inte är korrekt.

Slutligen noterar RN att rapporten för första kvartalet 2010 visade såväl en minskad omsättning som ett sämre resultat jämfört med första kvartalet 2009, för både M-bolaget och T-bolaget. Som framgått ovan har A-son anført att första kvartalet 2010 inte var representativt utan att andra och fjärde kvartalen brukar vara bättre. RN anser för sin del att en jämförelse mellan ett kvartal och samma kvartal föregående år är relevant vid bedömning av påståendena om den

⁴ Se IAS 12, punkt 67.

framtida vinstutvecklingen. RN anser därför att A-son skulle ha beaktat detta vid sin granskning av goodwillposten.

Sammanfattningsvis anser RN att A-sons granskning av värderingen av goodwill, sådan denna framträder i hans revisionsdokumentation, har varit otillräcklig. Han har inte heller genom sina svar till RN gjort sannolikt att han har genomfört en granskning som gav honom tillräckligt underlag för att ta ställning till det redovisade värdet av den aktuella tillgångsposten. Med hänsyn till att detta värde motsvarade närmare hälften av koncernens balansomslutning har han inte haft grund för att tillstyrka koncernens resultat- och balansräkningar. Genom att ändå göra detta har han på ett allvarligt sätt åsidosatt god revisionssed.

4 Notupplysning i årsredovisningen om värdet av goodwill

I en not i årsredovisningen för M-bolaget uppges bl.a. följande:

”Värdet på koncernens goodwill prövas kvartalsvis genom nedskrivningsprövningar. Nedskrivningsprövningen baseras på beräkningar av nyttjandevärde, som utgörs av nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden. För antagande om de framtida kassaflödena används ledningens bedömningar för de första 5 åren. Därefter baseras kassaflöden på en årlig tillväxttakt på 2 procent. Den diskonteringsränta efter skatt som har använts vid utgången av 2009 är 11,4 procent. Företagsledningen bedömer att rimliga förändringar i tillväxttakt, rörelsemarginal, diskonteringsränta samt övriga gjorda antaganden, inte skulle ha så stor effekt att de var och en för sig skulle reducera återvinningsvärdet till ett värde understigande det redovisade värdet.”

A-son har i sin rapport till styrelsen (se avsnitt 3.2) konstaterat att det endast behövdes små förändringar i avkastningskravet för att en brist skulle uppstå. Marginalen mellan det av den andra revisionsbyrån framräknade nyttjandevärdet för det sysselsatta kapitalet och detta kapitals bokförda värde var endast 200 tkr. I nämnda rapport har A-son dessutom uttalat att risken för nedskrivningsbehov fortfarande bedömdes sannolik mot bakgrund av rådande konjunkturläge. Han har till RN uppgett att han ansåg att nedskrivning skulle ske av goodwillposten. Det finns inget i dokumentationen som visar varför han ändå inte krävde någon ändring av notupplysningen.

I en skrivelse till A-son har RN återgett företagsledningens ovan citerade bedömning i notupplysningen. Vidare har RN tillagt: ”Av dokumentationen framgår att även mindre förändringar i diskonteringsränta skulle innebära att återvinningsvärdet blev mindre än redovisat värde. Dokumentation om överväganden om tillväxt och rörelsemarginal saknas, men även här förefaller mindre förändringar i dessa faktorer innebära att återvinningsvärdet faller under det redovisade värdet.” A-son har förelagts att kommentera notupplysningen och RN:s iakttagelser.

A-son har, i ett andra yttrande till RN, anfört att de analyser som han hade gjort avseende förändring av antaganden framgår av hans rapport till styrelsen samt av de beräkningar som hade utförts av den andra revisionsbyrån. Han har tillagt att alla förändringar av de parametrar som ingår i nedskrivningsprövningen självfallet påverkar utfallet, positivt eller negativt. Han har också hänvisat till sitt tidigare svar beträffande värderingen av goodwillposten (avsnitt 3.2 ovan).

RN gör följande bedömning

Av handlingarna framgår att A-son i början av år 2010 ansåg att en nedskrivning skulle ske av goodwillposten. Han har också i sin rapport till styrelsen konstaterat att endast mindre förändringar i diskonteringsfaktorerna skulle tyda på ett nedskrivningsbehov.

Av ovanstående drar RN slutsatsen att A-son var av uppfattningen att notupplysningen om värdet av goodwillposten var felaktig. Trots detta krävde han inte någon ändring av den notupplysning som säger att rimliga förändringar i tillväxttakt etc. inte skulle innebära något behov av en nedskrivning av posten. Denna felaktiga upplysning är, enligt RN:s mening, en allvarlig brist i årsredovisningen eftersom informationen var viktig för en läsare då närmare halva tillgångsmassan i koncernen bestod av goodwill. RN finner att A-son inte – varken genom sin revisionsdokumentation eller sina yttranden till RN – har gjort sannolikt att han hade vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den felaktiga informationen. A-son skulle i första hand ha påtalat bristen för bolagets styrelse och krävt rättelse. Om så inte skedde, skulle han ha framställt en erinran till styrelsen enligt 9 kap. 39 § aktiebolagslagen (2005:551). Om rättelse fortfarande inte skedde skulle han i sin revisionsberättelse ha anmärkt på den felaktiga upplysningen. Genom att underlåta att agera på detta sätt har A-son åsidosatt god revisionssed.

5 Övriga brister i årsredovisningen

En läsare av en årsredovisning, i synnerhet vad avser ett noterat bolag, måste kunna förvänta sig att informationen redovisas enligt gällande regelverk. På grund härav granskar RN vid sina kvalitetskontroller även årsredovisningens utformning. Vid denna granskning av årsredovisningen för M-bolaget och den koncern i vilken M-bolaget ingår har RN noterat bl.a. följande (utöver notupplysningen om värdet av goodwill som behandlas i avsnitt 4).

I M-bolagets årsredovisning för år 2009 anges under rubriken ”Redovisningsprinciper” att M-bolagets koncernredovisning var upprättad enligt IFRS.⁵

I förvaltningsberättelsen uppges avseende koncernens *skattesituation* att det ackumulerade skattemässiga förlustavdraget uppgick till 27,7 mnkr per balansdagen den 31 december 2009 men att M-bolaget av försiktighetsskäl inte aktiverade skatt hänförlig till avdraget.

Vad avser *segmentrapporteringen* anger koncernens redovisningsprinciper att M-koncernen endast hade ett segment under räkenskapsåret 2009. I noten om segmentredovisning redovisades ändå elimineringsavdrag av interna mellanhavanden som en särskild kolumn även för år 2009. Eftersom det endast finns ett segment som således omfattade hela koncernen, måste elimineringsavdragen hänföras till detta segment och skulle inte ha särredovisats.

Vad gäller *finansiella instrument* uppges i en not i M-bolagets årsredovisning att de kortfristiga placeringarna var ”Tillgångar som kan säljas”. Värdeförändringarna har dock redovisats utifrån förutsättningen att placeringarna var sådana som redovisas till verkligt värde via resultatet. Värdeförändringarna ingick alltså i årets resultat i stället för att redovisas i övrigt totalresultat.⁶

⁵ Vid upprättande av koncernredovisning har noterade bolag sedan år 2005 varit skyldiga att tillämpa IFRS (International Financial Reporting Standards) så som de har antagits av EU. Kraven i IFRS innefattar även krav att följa utgivna IAS-standarder (International Accounting Standards).

⁶ Enligt IAS 39 ska finansiella tillgångar klassificeras enligt följande:

- a) *En finansiell tillgång eller finansiell skuld värderad till verkligt värde via rapporten över totalresultat* är en finansiell tillgång eller finansiell skuld som klassificeras som att den innehas för handel eller identifieras vid första redovisningstillfället som en post värderad till verkligt värde via rapporten över totalresultat.
- b) *Investeringar som hålls till förfall* är finansiella tillgångar som inte är derivat med fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som ett företag har för avsikt att hålla till förfall (med vissa undantag).
- c) *Lånefordringar och kundfordringar* är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte noteras på en aktiv marknad (med vissa undantag).

I en not avseende *finansiella instrument per kategori* rubricerades kassa och bank som ”Tillgångar som kan säljas”.⁷

Vidare saknar årsredovisningen sådana upplysningar om *säkerheten i värderingen av finansiella instrument* som krävs enligt IFRS 7.⁸

A-sons revisionsdokumentation beträffande granskningen av årsredovisningens och koncernredovisningens utformning består i att någon har satt en bock vid samtliga poster. Av en anteckning framgår att en bock i detta fall betyder följande: ”Prickat mot huvudbok, specifikationer och årsredovisning från föregående år.” Det framgår inte när granskningen hade skett. Härutöver finns ett arbetsprogram, daterat den 15 april 2010, på vilket A-son har besvarat flertalet frågor med Ja. Av dokumentationen kan inte utläsas om A-son hade reflekterat över ovan redovisade rubriceringar och frågor.

A-son har anfört följande.

Ingen IFRS-specialist hade varit involverad i granskningen av årsredovisningen. Granskning skedde av det ordinarie revisionsteamet. Enligt X Revisions principer är det inte obligatoriskt att anlita specialist. Detta avgörs av den valde eller den huvudansvarige revisorn.

I en pärm finns ett ”prickexemplar” av årsredovisningen. De noteringar som gjordes framgår av detta exemplar. De sidor som granskades av revisionsteamet och som han tar ansvar för är s. 21–41, vilket också framgår av revisionsberättelsen. Samtliga sifferuppgifter och texter på dessa sidor kontrollerades. Av en stämpel framgår att han via angivande av en bock hade ”Prickat mot huvudbok, specifikationer och årsredovisning från föregående år”.

Vad gäller försiktighetsregeln hänvisar han till IASB:s Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p 37 Försiktighet: ”Försiktighetsprincipen innebär att de bedömningar som måste göras under osäkerhet görs med viss försiktighet så att tillgångar och intäkter inte över-skattas.”⁹ Föreställningsramen utgör basen för IAS och IFRS och att en hänvisning görs till försiktighet i årsredovisningen borde inte stå i strid med dessa regelverk. Någon budget som visar på stora resultatförbättringar för M-bolaget har såvitt han känner till inte presenterats och det är i M-bolaget som förlustavdragen finns. På grund av koncernbidragsspärren kan inget koncernbidrag lämnas mellan M-bolaget och dotterbolaget, T-bolaget, förrän vid taxeringen år 2014.

Vad gäller finansiella instrument var han inte medveten om skillnaden mellan tillgångar som värderas till verkligt värde via resultatet och tillgångar som kan säljas, och hur dessa ska redovisas. Upplysningen om kategori blev fel.

RN konstaterar att A-son inte har kommenterat frågan om segmentrapportering.

RN gör följande bedömning.

RN noterar att M-bolagets formulering i förvaltningsberättelsen beträffande bolagets *skattessituation* ger uttryck för en redovisningsprincip som inte är förenlig med kraven enligt IFRS. IAS 12 kräver att underskottsavdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning. IFRS ger inte utrymme för att

d) *Finansiella tillgångar som kan säljas* är sådana tillgångar som inte är derivat där tillgångarna identifieras som att de kan säljas eller inte klassificeras enligt de tre övriga.

⁷ Se not 6.

⁸ Enligt IFRS 7 punkt 27 ska ett företag lämna upplysningar om tillämpade metoder och, om en värderingsteknik används, antaganden för att bestämma det verkliga värdet för varje klass av finansiella tillgångar eller finansiella skulder.

⁹ Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, fastställd av International Accounting Standards Board, IASB.

utöver vad som föranleds av bedömningen om sannolikhet göra ytterligare reserveringar på grund av en allmän försiktighet.

Vad gäller *segmentrapporteringen* anges bland redovisningsprinciperna att M-koncernen endast hade ett segment under räkenskapsåret 2009. Utifrån denna förutsättning ska alla interna transaktioner hänföras till detta segment och måste alltså elimineras inom detta segment. Segmentet skulle alltså ha haft samma belopp för resultat- och balansräkningsposter som koncernen, i stället för att som nu ha högre belopp.

Som framgått ovan uppges i M-bolagets årsredovisning beträffande *finansiella instrument* att de kortfristiga placeringarna var "Tillgångar som kan säljas". De skulle därmed enligt IAS 39 ha redovisats till verkligt värde via övrigt totalresultat. Koncernen har dock redovisat instrumenten som tillgångar med värdeförändringar via resultatet medan samtliga notupplysningar anger att samma instrument var sådana som kan säljas.

Som framgått ovan hade kassa och bank, i en not avseende *finansiella instrument per kategori* rubricerats som "Tillgångar som kan säljas". Kassa och bank skulle dock ha rubricerats som "Låne- och kundfordringar", se IAS 39 punkt 9.

Slutligen har ingen hänsyn tagits till kravet i IFRS 7 på att upplysningar ska lämnas beträffande *säkerheten i värderingen av finansiella instrument*.

RN konstaterar sammanfattningsvis att årsredovisningen för M-bolaget och koncernen i flera avseenden inte uppfyller kraven enligt IFRS och att informationen i många fall är otydlig eller bristfällig. Som framgått ovan måste en läsare av en årsredovisning, i synnerhet vad avser ett noterat bolag, kunna förvänta sig att informationen redovisas enligt gällande regelverk. Såvitt framgår av dokumentationen har A-son inte uppmärksammat bristerna. Han har inte heller genom sina yttranden till RN gjort sannolikt att så skulle ha skett. RN anser att A-son i första hand skulle ha påtalat bristerna för bolagets styrelse och krävt att rättelser skulle ske. Om så inte skedde, skulle han ha framställt en erinran till styrelsen enligt 9 kap. 39 § aktiebolagslagen. Genom att underlåta att agera på detta sätt har han åsidosatt god revisionssed.

6 Uttalanden om kommande revisionsberättelser

A-son har den 10 februari 2010 till M-bolagets styrelse avgett en rapport rubricerad "Rapport från revisorerna, Bokslutsgranskning 2009". I denna sägs att årsredovisningen ännu inte hade framlagts men att den skulle granskas separat för säkerställande av att den uppfyllde kraven i IFRS och årsredovisningslagen (1995:1554) och gav en rättvisande bild av bolagets ställning och resultat. I rapporten uttalade A-son även följande: "Ren revisionsberättelse kommer att avges."

Vid RN:s genomgång av grundakten för M-bolaget har framkommit att det även finns rapporter från bokslutsgranskningar avseende räkenskapsåren 2005–2008. A-son har för samtliga dessa år i skrivelser till styrelsen uttalat att "rena" revisionsberättelser skulle avges. I sina skrivelser för åren 2005, 2006 och 2008 informerade han om att förslag till årsredovisning ännu inte hade framlagts. I skrivelsen för år 2007 uttalade han att han endast hade kunnat lämna synpunkter på den första versionen av en årsredovisning. Av ett styrelseprotokoll för M-bolaget daterat den 11 februari 2009 framgår bl.a. följande: "Revisorn lämnade sin rapport över bokslutsrevisionen. Han informerade om att det kommer att bli en ren revisionsberättelse."

A-son har anfört följande.

Någon årsredovisning fanns inte framtagen när han i februari 2010 avgav sin rapport till M-bolagets styrelse. Uttalandet i rapporten över bokslutsgranskningen var avgivet inför publicering av bokslutskommunikén och avsåg att klargöra att revisionsteamet inte vid bokslutsgranskningen hade påträffat något som gjorde att en "ren" revisionsberättelse inte skulle komma att avges.

Uttalandet förpliktade honom inte till något, om det senare skulle uppdagas något som förändrade förutsättningarna.

RN gör följande bedömning.

Av dokumentationen framgår att A-son, i februari 2010, mer än två månader före dateringen av årsredovisningen (den 15 april 2010) uttalade att han skulle komma att avge en "ren" revisionsberättelse. Att lämna ett sådant uttalande innan granskningen är avslutad är enligt RN:s mening inte acceptabelt, om det inte samtidigt tydligt klargörs att uttalandet är preliminärt och grundas enbart på den granskning och de överväganden som dithills har gjorts. Det ligger i sakens natur att ett uttalande av det slag som A-son har lämnat är särskilt olämpligt om det lämnas i ett skede där det ännu inte föreligger någon färdig årsredovisning.

RN konstaterar vidare att A-son även i rapporter för åren 2005, 2006 och 2008 uttalade att revisionsberättelserna inte skulle avvika från standardutformningen trots att han vid avlämnandet av rapporterna ännu inte hade tagit del av några årsredovisningar. För år 2007 hade han vid ett liknande uttalande endast haft tillgång till en första version av en årsredovisning.

RN finner att A-son genom att göra uttalanden av dessa slag under flera år har åsidosatt god revisionssed. Vad A-son har anfört om att uttalandena inte förpliktade honom till något medför inte någon annan bedömning.

7 Ställda panter

M-bolagets aktier i T-bolaget var pantsatta i bank. Information om detta framgår av engagemangsbesked som finns i A-sons dokumentation. Posten aktier i dotterbolag togs dock inte upp som ställda panter, varken i årsredovisningen för år 2008 eller i årsredovisningen för år 2009. Av dokumentationen för år 2009 kan inte utläsas om A-son hade uppmärksammat detta och påtalat felet för M-bolaget.

A-son har anfört att det var ett misstag två år i rad att inte observera pantsättningen och att detta ska hanteras till kommande år.

RN gör följande bedömning.

Genom att två år i rad underlåta att uppmärksamma den bristfälliga informationen i bolagets årsredovisningar och därmed inte heller påtala dessa felaktigheter har A-son åsidosatt god revisionssed.

8 Revisorns yttrande enligt 8 kap. 54 § aktiebolagslagen

Som framgått ovan var M-bolaget noterat vid Nasdaq OMX Stockholm som är en s.k. reglerad marknad. Enligt 8 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen ska styrelsen i ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, varje år upprätta förslag till riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till den verkställande direktören och andra personer i bolagets ledning. Av 8 kap. 54 § samma lag framgår att bolagets revisor senast tre veckor före årsstämman ska lämna ett skriftligt, undertecknat yttrande till styrelsen om huruvida de riktlinjer som avses i 51 § och som har gällt sedan föregående årsstämma har följts. A-sons yttrande är daterat den 4 maj 2010, dvs. samma dag som bolaget höll ordinarie årsstämma. Han har av RN förelagts att kommentera detta.

A-son har uppgett att han inte hade noterat tidskravet.

RN gör följande bedömning.

Genom att avge ifrågavarande yttrande för sent har A-son åsidosatt god revisionssed.

9 Sammanfattande bedömning och val av disciplinär åtgärd

Vid bedömningen av A-sons revisionsinsats måste till att börja med beaktas att det var fråga om revision av ett börsnoterat bolag. Kraven på revisorns arbete är i sådana fall särskilt höga samtidigt som de överväganden revisorn har att göra ofta är mer komplicerade än i andra bolag.

RN konstaterar att A-sons dokumentation till vissa delar är bristfällig. Vidare har RN funnit att hans granskning av värderingen av goodwill har varit så bristfällig att han inte har haft grund för att tillstyrka fastställande av koncernens resultat- och balansräkningar. RN anser även att A-son inte har granskat utformningen av bolagets årsredovisning för år 2009 med tillräcklig omsorg. Han har underlåtit att agera dels beträffande en felaktig notupplysning om värdet på goodwillposten, dels avseende bristfällig efterlevnad i årsredovisningen av krav i IFRS. Vidare har A-son under flera år i rad, i rapporter till M-bolagets styrelse, uttalat att hans revisionsberättelser inte skulle avvika från standardutformningen, trots att bolaget vid de aktuella tidpunkterna ännu inte hade avgett någon årsredovisning. Slutligen har A-son vid sin granskning underlåtit att uppmärksamma en pantsättning samt avgett ett revisorsyttrande för sent.

Med hänsyn till det ovan anförda finner RN att A-son i flera avseenden har åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. Vid valet av disciplinär åtgärd konstaterar RN att det som läggs A-son till last är allvarligt vilket redan i sig motiverar att åtgärden bestäms till varning. Därtill kommer att bristerna har förekommit i revisionen av ett börsnoterat bolag. Sammantaget finner RN att A-son ska meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, justitierådet Kristina Ståhl, vice ordförande, rättschefen Vilhelm Andersson, advokaten Rune Brännström, avdelningschefen Eva Ekström, auktoriserade revisorn Bertel Enlund, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Anita Österholm. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Adam Diamant, chefsjuristen Per Eskilsson, experten Olof Herolf samt chefsrevisorn Inger Blomberg som föredragit ärendet.